

STIKSTOFDEPOSITIE OP HET BARGERVEEN
ALS GEVOLG VAN WILDLIFE RESORT
AMSTERDAMSCH VELD

GRIENDTSVEEN BV

EINDRAPPORT

27 oktober 2008
073911006:0.15
B02042.100030

Inhoud

Samenvatting	4
1 Inleiding	5
1.1 Aanleiding	5
1.2 Werkwijze en leeswijzer	5
2 Wettelijk kader	6
2.1 Natura 2000	6
2.2 Natura 2000 en ammoniak	6
3 Stikstofdepositie	8
3.1 Inleiding	8
3.2 Benadering ammoniakemissie	8
3.2.1 Stikstofopname	8
3.2.2 Stikstofuitscheiding	9
3.2.3 Vergelijking wildpark met veehouderij	10
3.3 Berekening ammoniakdepositie	11
4 Gevoeligheid Bargerveen	12
4.1 Instandhoudingsdoelstellingen	12
4.2 Gevoeligheid voor stikstof	12
4.3 Effect stikstofdepositie wildpark op Bargerveen	13
5 Saldering	14
5.1 Inleiding	14
5.2 Effect saldering	14
6 Conclusie en aanbevelingen	16
6.1 Conclusies	16
6.2 Aanbevelingen	17
7 Literatuur	18
Bijlage 1 Gegevens dieren wildlife resort	19
Bijlage 2 Vergelijking uitstoot stikstof enkele dieren wildpark met landbouwdieren	21
Bijlage 3 Resultaat berekening ammoniakdepositie	22
Bijlage 4 Instandhoudingsdoelstellingen bargerveen	23
Bijlage 5 Provinciale natuurdoeltypenkaart Bargerveen	27

Bijlage 6	Vergunde versus huidige situatie	28
Bijlage 7	Stikstofdepositie Noordersloot 33 ten gevolge van varkenshouderij	30
Bijlage 8	Netto effect N-depositie t.g.v. wildpark minus varkensbedrijf	31
Colofon		32

Samenvatting

Griendtsveen BV laat momenteel een m.e.r.-studie uitvoeren naar de milieueffecten van een gepland wildlife resort in het Amsterdamsche Veld, nabij Emmen. Een van de onderzoeken is het bepalen van de stikstofdepositie van het resort op het nabijgelegen Natura 2000-gebied Bargerveen. Dit is nodig om te bepalen of deze stikstofbelasting volgens de Natuurbeschermingswet aanvaardbaar is en geen significant schadelijke effecten voor kritische habitattypen binnen het Bargerveen tot gevolg heeft.

Door de verscheidenheid aan niet-agrarische dieren in het wildlife resort en het gebrek aan passende stikstofemissiefactoren die daarmee samenhangt, is een onderbouwde schatting van de verwachte stikstofemissie gemaakt. Dit is gebeurd op basis van kentallen voor ammoniakproductie uit de veehouderij zoals die voor bijvoorbeeld koeien, paarden en schapen gelden. De verschillende wildparkdieren zijn daarvoor vergeleken met landbouwhuisdieren.

Deze kentallen zijn gebruikt als input voor een berekening met het stikstofmodel AAgro Stacks. Hieruit blijkt dat de verwachte ammoniakdepositie op de grens van het Bargerveen, ten gevolge van de dieren in het wildpark maximaal 1 mol N / ha/jaar is. Dit getal is het resultaat van een “veilige” schatting, te beschouwen als een “worst case” en komt overeen met 0,04 % van de huidige depositie en 0,3 % van de meest kritische depositiewaarde van habitats in het gebied.

Het is onwaarschijnlijk dat een dergelijk kleine hoeveelheid in de praktijk meetbaar en merkbaar zal zijn in het gebied. Inhoudelijk gezien wordt geen negatief milieueffect van het wildpark op het Bargerveen verwacht.

Juridisch gezien dient zelfs deze kleine hoeveelheid in de huidige situatie, wegens gebrek aan toetsingskader, als significant te worden aangemerkt. Om deze reden is het nodig om een passende beoordeling uit te voeren om een natuurbeschermingsvergunning te kunnen aanvragen. In de passende beoordeling zal nader kunnen worden bekeken waar de meest kritische habitats binnen het Bargerveen liggen, waar in het gebied de potenties voor uitbreiding liggen en wat de verwachte depositie vanuit het wildlife resort op die plaatsen zou kunnen zijn.

Gezien de huidige onzekerheid over het beleid inzake ammoniak in relatie tot Natura 2000, is het aanvragen van een natuurbeschermingsvergunning voor het wildpark momenteel niet zonder risico. Er zijn een aantal manieren denkbaar waarop de initiatiefnemer hier op dit moment mee kan omgaan:

- § Het moment afwachten tot er een nieuw toetsingskader is vastgesteld.
- § Het traject van vergunningverlening in gang zetten en aan de hand van de passende beoordeling aantonen dat de effecten in de praktijk niet significant zullen zijn.
- § Met het opkopen en stopzetten van de varkenshouderij aan de Noordersloot (saldering) wordt het effect van de toename van ammoniakdepositie meer dan gecompenseerd. Naar verwachting biedt dit een goede grond voor het verlenen van een Natuurbeschermingsvergunning. Er is hier echter nog weinig ervaring mee opgedaan. Vooroverleg met het Bevoegd Gezag haar mening hierover te peilen is daarom sterk aan te bevelen.

HOOFDSTUK

1 Inleiding

1.1AANLEIDING

Griendtsveen BV laat momenteel een m.e.r.-studie uitvoeren naar de milieueffecten van een gepland wildlife resort in het Amsterdamsche Veld, nabij Emmen. Om deze effecten in beeld te brengen, wordt nader onderzoek uitgevoerd.

Een van de onderzoeken is het bepalen van de stikstofdepositie van het resort op het nabijgelegen (ongeveer 1060 m) Natura 2000-gebied Bargerveen. Dit is nodig om te bepalen of deze stikstofbelasting aanvaardbaar is en geen significant schadelijke effecten voor kritische habitattypen binnen het Bargerveen tot gevolg heeft. Ook is deze informatie van belang om in een later stadium een vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet aan te kunnen vragen.

1.2WERKWIJZE EN LEESWIJZER

Allereerst wordt het juridische kader geschetst van de effectbepaling: wat is de beschermingsstatus van het gebied Bargerveen en hoe en waaraan dienen de effecten getoetst te worden? Dit komt aan bod in hoofdstuk 2.

Het bepalen van de stikstofdepositie als gevolg van een wildpark is geen standaard berekening. Kentallen en rekenmethodieken zijn gebaseerd op reguliere landbouwkundige situaties waarbij dieren als koeien of varkens in een stal staan van een bepaald type.

Voor het wildpark geldt dat het gaat om (wilde) dieren waarvoor geen kentallen beschikbaar zijn. Bovendien lopen de dieren, binnen het park, het gehele jaar vrij rond en verkeren ze slechts bij uitzondering (bijvoorbeeld wanneer quarantaine noodzakelijk is) in een situatie die te vergelijken is met een stal.

Om de stikstofemissie en -depositie te bepalen van het wildlife resort, is een benadering gegeven van de te verwachten stikstofemissie van de wildparkdieren, op basis van beschikbare gegevens. De wijze waarop dit is gebeurd, is beschreven in hoofdstuk 3.

De volgende stap is het bepalen van het effect van de berekende stikstofdepositie op het Bargerveen, op basis van het geschetste juridische kader. Hiervoor moet onder andere de gevoeligheid van het gebied in beschouwing genomen worden. In hoofdstuk 4 komt dit aan de orde.

De conclusies van het onderzoek worden beschreven in hoofdstuk 6.

HOOFDSTUK

2 Wettelijk kader

2.1

NATURA 2000

Onder Natura 2000 worden de gebieden verstaan die op grond van de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn worden en zijn aangewezen. De gebieden zijn van grote betekenis voor de bescherming van de Europese biodiversiteit en dienen gezamenlijk met alle andere aangewezen gebieden in Europa een ecologisch netwerk te vormen.

Bargerveen is een van deze Natura 2000-gebieden. De bescherming van deze gebieden is geregeld in de Natuurbeschermingswet 1998.

Voor alle Natura 2000-gebieden in Nederland zijn instandhoudingsdoelen geformuleerd. Om de instandhoudingsdoelen te waarborgen geldt een vergunningplicht voor alle plannen en projecten die mogelijk (significante) gevolgen kunnen hebben voor het beschermde natuurgebied. Een vergunning voor een project kan alleen worden verleend indien vooraf zeker is dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet zullen worden aangetast en de instandhoudingsdoelen niet in gevaar worden gebracht. Hiervan mag alleen worden afgeweken wanneer alternatieve oplossingen voor het project ontbreken en wanneer sprake is van dwingende redenen van groot openbaar belang. Bovendien moet voorafgaand aan het toestaan van een afwijking zeker zijn dat alle schade gecompenseerd wordt (de zogenaamde ADC-toets: Alternatieven, Dwingende redenen van groot openbaar belang en Compenserende maatregelen).

2.2

NATURA 2000 EN AMMONIAK

Individuele toetsing van effecten veroorzaakt door uitbreiding of nieuwvestiging van veehouderijbedrijven nabij Natura 2000-gebieden is omslachtig, tijdrovend en kostbaar voor aanvrager en bevoegd gezag. Om dit op te lossen is in 2007 het 'Toetsingskader ammoniak en Natura 2000' vastgesteld.

Dit toetsingskader hield in dat een vergunning voor uitbreiding of nieuwvestiging van een veehouderijbedrijf kon worden verleend als de ammoniakdepositie veroorzaakt door dat bedrijf op de dichtstbijzijnde rand van het Natura 2000-gebied, na uitbreiding, niet hoger is dan 5% van de kritische depositiewaarde welke van toepassing is op dat gebied: de zogeheten 'drempelwaarde'. Daarnaast konden graasdierbedrijven die voldeden aan criteria voor een 'grondgebonden bedrijf' uitbreiden, ook als zij niet onder de drempelwaarde bleven.

Eind maart 2008 echter is door een uitspraak van de Raad van State dit toetsingskader onwettig verklaard. Hierdoor is een voor bedrijven en bevoegd gezag onzekere situatie ontstaan. Om hier een oplossing voor te bieden heeft de Minister van LNV een Taskforce Ammoniak ingesteld, met de opdracht om mogelijke oplossingsrichtingen te verkennen.

Het rapport van de Taskforce is inmiddels verschenen. Een van de aanbevelingen betreft het opstellen van een nieuwe handreiking voor ammoniak en Natura 2000. Deze handreiking is er op het moment van schrijven van dit rapport nog niet af en, ook is niet bekend wanneer dit wel het geval is.

Een andere aanbeveling die gedaan wordt in het rapport is het gebruik maken van saldering. Met salderen wordt de toename van depositie op een natuurgebied bij uitbreiding of nieuwvestiging van een bedrijf gecompenseerd door de afname van depositie vanuit andere bedrijven.

Totdat een nieuwe handreiking beschikbaar is, blijft de situatie bestaan dat het Bevoegd Gezag moet toetsen of de ammoniakdepositie als gevolg van de nieuwvestiging of uitbreiding van een bedrijf niet over de kritische depositiewaarde of drempelwaarde komt. Als de huidige achtergronddepositie daar al boven ligt, zoals in Nederland op veel plaatsen het geval is, wordt elke verhoging daarvan in principe als significant aangemerkt en kan er geen vergunning verleend worden, wanneer niet aan de ADC-criteria voldaan kan worden.

HOOFDSTUK

3 Stikstofdepositie

3.1

INLEIDING

Om de mogelijke depositie van ammoniak op het Bargerveen te kunnen bepalen, zijn gegevens nodig over de te verwachten emissie van ammoniak van de in het wildpark te houden dieren. In de tabel in bijlage 1 is de verwachte samenstelling van de wildstapel van het wildpark weergegeven.

Zoals aangegeven gaat het hier met name om exotische dieren. Hiervoor zijn momenteel geen gegevens over ammoniakemissies voorhanden. Deze zijn daarom benaderd, onder andere aan de hand van gegevens over het voedsel van de dieren. Onderstaand is de methode beschreven die voor deze benadering is gebruikt.

3.2

BENADERING AMMONIAKEMISSION

3.2.1

STIKSTOFOPNAME

De ammoniakemission is gerelateerd aan de opname van stikstof door de wildparkdieren. Stikstof wordt opgenomen door het eten van eiwit.

In de tabel in bijlage 1 zijn de geschatte hoeveelheden voer en eiwit per dier en per diersoort weergegeven voor de in het wildpark te houden diersoorten en aantallen dieren. De meeste gegevens zijn aangeleverd door J. Nijboer van Diergaarde Blijdorp uit Rotterdam. Voor een aantal minder relevante soorten (met een geringe bijdrage in de totale eiwitopname) is, door het ontbreken van gegevens hierover, een inschatting gemaakt.

Uit de eiwitopname is de stikstofopname berekend door de eiwitopname te delen door 6,25 (het percentage stikstof in eiwit is gemiddeld 16%). Vervolgens werd de geschatte totale stikstofopname per diersoort bepaald en de totale stikstofopname voor alle dieren tezamen bepaald. Daarmee komt de totale stikstofopname voor het gehele wildpark, op basis van de door Diergaarde Blijdorp aangeleverde gegevens, op circa 12.000 kg N per jaar.

Naast Diergaarde Blijdorp zijn ook door Dierenpark Emmen gegevens over de te verwachten opname van eiwit en stikstof aangeleverd. Deze gegevens zijn niet uitgesplitst naar de verschillende diersoorten, maar het betreft een schatting van de totale te verwachten eiwitopname en stikstofopname voor het gehele wildpark. Dierenpark Emmen schat de totale eiwitopname op 300 kg per dag en de stikstofopname op 13 kg per dag. De door Emmen geschatte eiwitopname is ongeveer 1,5 keer zo hoog als de door Blijdorp

aangegeven waarden. De geschatte stikstofopname is ongeveer 60% lager dan de door Blijdorp aangegeven waarde¹.

Gezien het hogere detailniveau van de door Diergaarde Blijdorp aangeleverde gegevens en de uitgebreidere onderbouwing zijn deze gegevens als uitgangspunt gebruikt voor de bepaling van de depositie van ammoniak.

In de tabel in bijlage 1 is tevens het aandeel per soort in de totale opname van stikstof weergegeven. Te zien is dat ongeveer 80% van de opname van stikstof voor rekening komt van de grote grazers (runderen, herten, paarden, schapen). Daarnaast wordt nog een substantiële bijdrage (meer dan 1%) geleverd door de Bruine beer, Wild zwijn, Europese wolf en de Raaf.

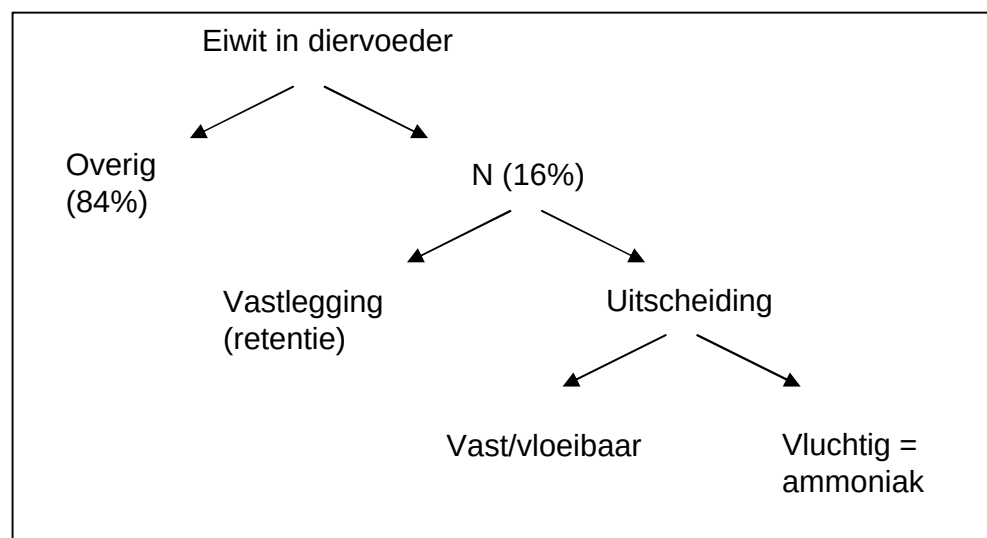
3.2.2

STIKSTOFUITSCHEIDING

De stikstof die door dieren wordt opgenomen wordt voor een deel vastgelegd (retentie) en voor een deel uitgescheiden. Een deel van de via urine en mest uitgescheiden stikstof komt vervolgens als ammoniak in de atmosfeer terecht en kan leiden tot depositie van ammoniak op natuurgebieden. Dit is te zien in Afbeelding 3.1.

Afbeelding 3.1

Herkomst van
ammoniakuitstoot door dieren

De hoeveelheid stikstof die wordt vastgelegd varieert zowel per soort als binnen een soort en is onder meer afhankelijk van het dieet, geslacht, leeftijd, et cetera. Deze gegevens worden in het algemeen alleen verzameld voor landbouwhuisdieren. Betrouwbare gegevens over de te verwachten retentie voor de 34 diersoorten van het wildpark zijn dan ook niet of nauwelijks te verkrijgen.

Van de uitgescheiden stikstof belandt slechts een deel als ammoniak in de atmosfeer. Dit aandeel is variabel en onder meer afhankelijk van de diersoort, voeding, huisvesting, het jaargetijde / weer e.a. Verreweg de meeste metingen van emissies van NH_3 (ammoniak) zijn gedaan voor landbouwhuisdieren. Voor deze dieren is dit vertaald in een bij ministeriële regeling vastgestelde ammoniakemissie per dierplaats, diercategorie en

¹ Dit lijkt niet te kloppen, aangezien de verhouding eiwit / stikstof niet overeen stemt met andere gegevens en de literatuur. De gegevens zijn niet onderbouwd, waardoor dit niet na te gaan is.

huisvestingssysteem. De emissiefactoren zijn vastgelegd in de tabellen behorend bij de Regeling Ammoniak en Veehouderij, de Rav-tabellen.

Gezien het grote aantal verschillende diersoorten, de lage aantallen per soort en het gebrek aan betrouwbare gegevens voor de bepaling van de retentie en de ammoniakemissie is het niet zinvol en vrijwel ondoenlijk om per diersoort hiervoor waarden te bepalen. Zoals gemeld, zijn de landbouwhuisdieren de enige diersoorten waarvoor dit soort gegevens in enige mate voor handen zijn. Deze gegevens zullen wij daarom hanteren om de emissies van dieren in het wildpark uit af te leiden. De wijze waarop dit afgeleid is, wordt in het onderstaande toegelicht.

3.2.3

VERGELIJKING WILDPARK MET VEEHOUDERIJ

Wij hebben ervoor gekozen de ammoniakemissie voor het gehele wildpark in één keer te schatten op basis van de totale opname van stikstof. Deze hoeveelheid wordt vergeleken met een veehouderijbedrijf met een stikstofopname van vergelijkbare omvang. Vervolgens is bepaald wat de ammoniakemissie van een dergelijk bedrijf zou zijn. Dit levert een goede benadering op van de te verwachten ammoniakemissie van het wildpark als geheel. Deze emissie wordt vervolgens gebruikt om de depositie van ammoniak op het Bargerveen te bepalen.

In de tabel in bijlage 2 is voor een aantal categorieën van landbouwhuisdieren de opname van stikstof weergegeven. De gekozen categorieën in de tabel zijn gebaseerd op de voorhanden zijnde gegevens voor verschillende graasdieren. De categorie-indeling komt niet altijd volledig overeen met de indeling zoals gehanteerd in de Rav-tabellen, maar dit is nauwelijks van invloed op het algemene beeld wat er uit af te leiden is en hieronder geschetst wordt. Bovendien zullen de Rav-tabellen ook niet gebaseerd zijn op exact dezelfde stikstofopnames als die welke in de tabel gegeven zijn, maar wel op vergelijkbare waarden. Omdat 80% van de stikstofopname van het wildpark voor rekening komt van graasdieren, is in de tabel uitgegaan van graasdieren.

De totale verwachte opname van stikstof voor het wildpark is geschat op 12000 kg/jaar, zoals bleek uit de berekening in paragraaf 3.2.1. In de tabel in bijlage 2 is het aantal dieren weergegeven voor de verschillende categorieën landbouwhuisdieren, welke tot een vergelijkbare opname van stikstof zou leiden. Te zien is dat het wildpark, qua stikstofopname, vergelijkbaar met bijvoorbeeld een bedrijf met 121 zoog- en weidekoeien, of een bedrijf met 66 melk- en kalfkoeien, of 53 melk- en kalfkoeien met bijbehorend jongvee, of 184 paarden, of 1304 schapen. In de tabel is tevens de ammoniakemissie volgens de Rav-tabellen gegeven voor de bovengenoemde diercategorieën.

De Rav-tabellen gaan echter uit van emissies vanuit stallen / dierenverblijven, inclusief de emissie van de mest die in het dierenverblijf is opgeslagen. In het wildpark zijn dieren slechts bij uitzondering te vinden in een verblijf dat te vergelijken is met een stal. Bij de schatting van de ammoniakemissies op basis van de Rav-tabellen wordt hier inherent wel van uit gegaan. Dit kan leiden tot enige overschatting van de emissie, aangezien ammoniak met name vrijkomt daar waar mest en urine samenkomen. Bij het ontbreken van stallen kan dat dus minder het geval zijn.

In de tabel in bijlage 2 is tevens de verhouding tussen de kilogrammen opgenomen stikstof en de kilogrammen geëmitteerde ammoniak weergegeven in procenten.

Voor de rundvee-categorieën bedraagt de ammoniakemissie (in kg), zoals op basis van de Rav-tabellen te hanteren, ongeveer 5% van de opname van stikstof (in kg). Voor paarden, pony's en schapen is dat 7-8%.

Het is niet waarschijnlijk dat de emissie van ammoniak voor het wildpark in verhouding tot de opname van stikstof veel afwijkt van deze range van 5-8%. Bij de (productie-) rundvee-categorieën is de retentie van stikstof waarschijnlijk hoger door de productie van melk en door groei. De voedselsamenstelling zal daar op afgestemd zijn. De ammoniakemissie kan daardoor verhoudingsgewijs wat lager zijn. Paarden en schapen zitten meer aan de extensieve kant van het spectrum; de waarden voor de grazers in het wildpark zouden daarom meer richting de 8% kunnen gaan. Dit kan de emissie overschatten omdat dieren in een wildpark een dieet zullen krijgen dat afgestemd is op onderhoud en niet op productie of arbeid en daardoor minder rijk en minder in hoeveelheid zal zijn.

De grazers nemen 80% van de opname van stikstof voor hun rekening; de overige 20% komt van een groep dieren die zeer variabel is qua samenstelling; vleeseters, viseters, alleseters, knaagdieren, vogels, zoogdieren, waarvan alle in lage aantallen. Dit veroorzaakt ook enige onzekerheid in de verwachte totale ammoniakemissie van het wildpark.

Daarom is ervoor gekozen om de "worst-case"-zijde van het spectrum voor grote grazers te gaan zitten en uit te gaan van een totale emissie van ammoniak (in kg) van 8% van de totale opname van stikstof (in kg). De geschatte emissie komt dan uit op 960 kg NH_3 /jr. Deze waarde is het uitgangspunt voor de berekening van de depositie van ammoniak op het Bargerveen.

3.3

BEREKENING AMMONIAKDEPOSITIE

Gezien de eerder aangegeven onzekerheden en aannames en de daarbij gemaakte keuzes zal de gehanteerde ammoniakemissie eerder een overschatting dan een onderschatting van de werkelijke ammoniakemissie zijn.

De depositie van ammoniak is bepaald met behulp van het rekenmodel AAgro-Stacks. Op basis van de "biotopen" op de plankaart van het wildpark en de verdeling van dieren per biotoop is een verdeling van de emissie van ammoniak gemaakt. Per "biotoop" is een (middel-)punt ingevoerd welke een fictief emissiepunt vertegenwoordigt. Per emissiepunt is uitgegaan van een "stal" met een gebouwhoogte van 3,5 meter, een emissiepunthoogte van 1,5 meter en een emissiepuntdiameter van 0,5 meter (default parameter voor natuurlijke ventilatie) en een uittreedsnelheid van 0,4 m/s (default parameter voor natuurlijke ventilatie).

Het resultaat van de berekening is te zien in bijlage 3.

HOOFDSTUK

4 Gevoeligheid Bargerveen

4.1 INSTANDHOUDINGSDOELSTELLINGEN

Voor Bargerveen zijn instandhoudingsdoelen geformuleerd, die in onderstaande tabellen zijn vermeld.

Tabel 4.1
Instandhoudingsdoelstellingen
voor habitattypen in Natura
2000-gebied Bargerveen

Habitatype	Doel oppervlakte	Doel kwaliteit
H410_A Vochtige heide van hogere zandgronden	=	=
H4030 Droge Europese heide	=	=
H6230 Soortenrijke heischrale graslanden	=	=
H7110 Actief hoogveen	>	>
H7120 Aangetast hoogveen	=	>

Tabel 4.2
Instandhoudingsdoelstellingen
voor vogels in Natura 2000-
gebied Bargerveen

Legenda:
= bestaande situatie behouden
> omvang, oppervlak, kwaliteit
uitbreiden/verbeteren

Vogels	Doel omvang leefgebied	Doel kwaliteit leefgebied
Broedvogels		
A008 Geoorde fuut	=	=
A082 Blauwe kiekendief	=	=
A119 Porseleinhoen	=	=
A153 Watersnip	=	=
A222 Velduil	=	=
A224 Nachtzwaluw	=	=
A272 Blauwborst	=	=
A275 Paapje	>	>
276 Roodborsttapuit	=	=
A338 Grauwe klauwier	>	>
Niet-broedvogels		
A307 Kleine zwaan	=	=
A039 Taigarietgans	=	=
A039 Toendrarietgans	=	=

4.2 GEVOELIGHEID VOOR STIKSTOF

Wanneer een hoeveelheid stikstof als depositie ergens terecht komt, zorgt dit voor een voedselrijker en zuurder milieu ter plekke. De toename van de voedselrijkdom en afname van de zuurgraad kan grote invloed hebben op de natuur, vooral op het voorkomen van plantensoorten.

Van bovenstaande habitats en vogels zijn een aantal gevoelig voor verzuring of voor vermesting, sommige voor beide. Vooral vochtige heide, droge heide, actieve en herstellende hoogvenen zijn zeer gevoelig voor vermesting.

Niet elke hoeveelheid stikstof heeft een nadelig effect op soorten. Er bestaat een tolerantie voor een bepaalde hoeveelheid stikstof. Wanneer de hoeveelheid boven de zogenaamde drempelwaarde uitkomt, dan kunnen negatieve effecten gaan optreden, bijvoorbeeld in de vorm van achteruitgang van vegetaties.

De habitattypen van Bargerveen met de laagste drempelwaarden, dat wil zeggen de meest kritische habitattypen, zijn actief en aangetast hoogveen. Deze habitattypen kunnen maximaal 400 mol N / ha / jaar aan (Bal et al, 2007). Waar deze habitattypen binnen het gebied aanwezig zijn en waar de uitbreiding voorzien is, is niet bekend. Uit navraag bij Staatsbosbeheer, die het gebied beheert, bleek dat de habitatkaart van het gebied nog niet beschikbaar is. De natuurdoeltypenkaart van de provincie Drenthe, die wel te raadplegen is, geeft een indicatie van de locatie van de habitats.

De huidige achtergronddepositie van stikstof (dit is de bestaande depositie door verschillende bronnen in binnen- en buitenland) bedraagt ter hoogte van het Bargerveen 2300 mol N / ha / jaar.

4.3

EFFECT STIKSTOFDEPOSITIE WILDPARK OP BARGERVEEN

In bijlage 3 is te zien dat de stikstofdepositie als gevolg van het wildpark ter hoogte van de westgrens van het Bargerveen maximaal 1 mol N / ha / jaar bedraagt. Verder het gebied in neemt de depositie af richting nul.

We gaan voor de effectbepaling uit van de depositie op de gebiedsgrens, aangezien onbekend is waar de gevoelige habitattypen exact liggen en waar uitbreiding voorzien is.

Aangezien de berekening volgens de in het vorige hoofdstuk beschreven uitgangspunten te beschouwen is als een "worst case" benadering, is het resultaat van 1 mol te beschouwen als de maximale hoeveelheid stikstof die in het Bargerveen zal optreden als gevolg van het wildpark. In vergelijking met de huidige achtergronddepositie is deze hoeveelheid zeer klein (0,04% van de achtergronddepositie). Dit geldt ook als de berekende hoeveelheid van 1 mol wordt vergeleken met de kritische depositiewaarde van hoogveen: 0,3%.

Een dergelijk kleine hoeveelheid valt bovendien volledig binnen de onzekerheid van het modelresultaat, dat op zichzelf al een benadering is van de werkelijkheid.

Daarnaast is het zo dat in de uiterste westelijke punt van het gebied, waar de berekende depositie het hoogst is, volgens de provinciale natuurdoeltypenkaart geen gevoelige natuurdoeltypen liggen. De gevoelige hoogvenen liggen oostelijker in het gebied (zie bijlage 5).

Echter, gezien het gebrek aan toetsingskader in de huidige situatie, moet elke verhoging van ammoniak boven de kritische depositiewaarde, ook als de huidige (achtergrond) depositie daar al boven ligt, als significant worden aangemerkt.

Voor een vergunning in het kader van de natuurbeschermingswet betekent dit dat een passende beoordeling uitgevoerd dient te worden.

HOOFDSTUK 5 Saldering

5.1 INLEIDING

Een mogelijke oplossing voor de mogelijk zeer lichte stijging van de ammoniakdepositie ten gevolge van het realiseren van het wildpark is saldering. Dit houdt in dat men een huidige bron van ammoniakdepositie op het Natura 2000-gebied Bargerveen vermindert. Samen met de realisatie van het wildpark dient het totale netto effect van deze ontwikkeling maximaal nul te zijn en liefst een afname van de ammoniakdepositie op het Bargerveen tot gevolg te hebben.

Saldering wordt in het rapport van de Taskforce Ammoniak als een van de oplossingen genoemd voor het “ammoniakprobleem” rond Natura 2000-gebieden.

Griendtsveen BV heeft de mogelijkheid een varkenshouderij in de directe omgeving aan te kopen en er op deze manier voor te zorgen dat het bedrijf en de daarmee samenhangende ammoniakuitstoot en –depositie stopgezet wordt. Griendtsveen wil graag weten wat het netto resultaat is van het stoppen van dit bedrijf, aan de Noordersloot 33, opgeteld bij het realiseren van het wildpark.

5.2 EFFECT SALDERING

Het huidige aantal varkens van het bedrijf aan de Noordersloot is volgens opgave van Griendtsveen BV gelijk aan het aantal waarvoor het bedrijf een milieuvergunning heeft en bedraagt ongeveer 1072. Wanneer er een verschil zou bestaan tussen huidige en vergunde situatie, geldt bij toepassing van saldering de huidige en niet de vergunde situatie. Een toelichting hierop is te vinden in bijlage 6.

De huidige ammoniakdepositie op het Bargerveen ten gevolge van de uitstoot van het varkensbedrijf is te zien in bijlage 7. De berekende hoeveelheid depositie is ongeveer het dubbele van de depositie van het wildpark².

² Uitgangspunten berekening:

- 1072 vleesvarkens overige bedrijven
- hokoppervlak maximaal 0.8m²
- Rav-code D3.4.1
- emissie Nh₃ 2.5 kg per dierplaats per jaar.
- één gemiddeld emissiepunt en default parameters (6,6,0.5,4) voor staluitvoering (gemiddelde gebouwhoogte 6m, emissiepunt hoogte 6 m, gemiddelde ventilatiediameter 0,5m, uittreedsnelheid 4m / s)

In bijlage 8 is het netto effect te zien van het realiseren van het wildpark en het stopzetten van het varkensbedrijf samen. Te zien is dat er sprake is van een afname van stikstofdepositie in het gehele Bargerveen, ook op de plekken met de meest gevoelige natuurdoeltypen (o.a. hoogveen). Dit is voor de instandhoudingsdoelen van dit gebied een gunstige ontwikkeling.

HOOFDSTUK

6

Conclusie en aanbevelingen

6.1

CONCLUSIES

Het effect van stikstofdepositie op het Natura 2000-gebied Bargerveen als gevolg van het geplande wildlife resort, is zeer klein: maximaal 1 mol N/ha/jaar, wat overeenkomt met 0,04 % van de huidige depositie en 0,3 % van de meest kritische depositiewaarde van habitats in het gebied.

Het is onwaarschijnlijk dat een dergelijk kleine hoeveelheid in de praktijk meetbaar en merkbaar zal zijn in het gebied. Inhoudelijk gezien verwachten wij geen effect van het wildpark op het Bargerveen.

Juridisch gezien echter, dient zelfs deze kleine hoeveelheid in de huidige situatie, wegens gebrek aan toetsingskader, als significant te worden aangemerkt. Om deze reden is het nodig om een passende beoordeling uit te voeren om een natuurbeschermingsvergunning te kunnen aanvragen. In de passende beoordeling zal nader kunnen worden bekeken waar de meest kritische habitats binnen het Bargerveen liggen, waar in het gebied de potenties voor uitbreiding liggen en wat de verwachte depositie vanuit het wildlife resort op die plaatsen zou kunnen zijn.

Het toepassen van saldering lijkt in dit geval een gunstige situatie voor het Bargerveen op te leveren. Met het opkopen en stopzetten van de varkenshouderij aan de Noordersloot wordt het effect van de toename van ammoniakdepositie door het wildpark meer dan gecompenseerd. Het uitvoeren van een passende beoordeling is dan waarschijnlijk niet nodig.

6.2

AANBEVELINGEN

Gezien de huidige onzekerheid over het beleid inzake ammoniak in relatie tot Natura 2000, is het aanvragen van een natuurbeschermingsvergunning voor het wildpark momenteel niet zonder risico. Er is een aantal manieren denkbaar waarop de initiatiefnemer hier op dit moment mee kan omgaan:

- § Het moment afwachten tot er een nieuw toetsingskader vastgesteld is. Het is zeer waarschijnlijk dat deze er komt; onbekend is nog wanneer.
- § Het traject van vergunningverlening in gang zetten en aan de hand van de passende beoordeling aantonen dat de effecten in de praktijk niet significant zullen zijn.
- § Naar verwachting biedt de in dit rapport voorgestelde saldering een goede grond voor het verlenen van een Natuurbeschermingsvergunning. Er is hier echter nog weinig ervaring mee opgedaan. Vooroverleg met het Bevoegd Gezag haar mening hierover te peilen is daarom sterk aan te bevelen.

HOOFDSTUK 7

Literatuur

Bal D., H. Beije, H. van Dobben, A. van Hinsberg (2007): Overzicht van kritische depositiewaarden voor stikstof, toegepast op habitattypen en Natura 2000-gebieden; Alterra-rapport 1515, Wageningen.

Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit (2007): Concept gebiedendocument Natura 2000 gebied 33 – Bargerveen, november 2007.

Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit: Brochure Natura 2000 / Natuurbeschermingswet 1998 en gemeenten.

Mondelinge en schriftelijke informatie van Diergaarde Blijdorp, Rotterdam en Noorderdierenpark Emmen, landschapsarchitect de heer Giljam Verhaak en de Landbouwwuniversiteit Wageningen.

BIJLAGE 1

Gegevens dieren wildlife resort

Diersoort	aantal dieren	voer / dier / dag (kg)	eiwit / dier / dag (g)	eiwit / soort / dag (g)	N / dier / dag (g / d)	N / soort / dag (kg / d)	Fractie soort v totaal %
Oeros	50	7.5	725	36250	116	5.800	17.6
Przewalskipaard	50	8	600	30000	96	4.800	14.6
Wisent	30	9	860	25800	138	4.128	12.6
Eland	30	6	600	18000	96	2.880	8.8
Europese bruine beer	15	6	925	13875	148	2.220	6.8
Edelhert	60	2.5	225	13500	36	2.160	6.6
Rendier	30	3.5	375	11250	60	1.800	5.5
Damhert	60	2	175	10500	28	1.680	5.1
Ree	50	2	175	8750	28	1.400	4.3
Wild zwijn	30	2	200	6000	32	0.960	2.9
Muskusos	8	7.5	725	5800	116	0.928	2.8
Europese wolf	24	1	170	4080	27	0.653	2.0
Moeflon	25	1.5	140	3500	22	0.560	1.7
Raaf	100	0.3	35	3500	6	0.560	1.7
Ooievaar	20	0.4	85	1700	14	0.272	0.8
Eend	94	0.05	17.5	1645	3	0.263	0.8
Kip	80	0.12	20	1600	3	0.256	0.8
Kleine wilde zwaan	25	0.5	50	1250	8	0.200	0.6
Bever	10	1	120	1200	19	0.192	0.6
Vos	10	1	120	1200	19	0.192	0.6
Wilde gans	40	0.2	25	1000	4	0.160	0.5
Grote wilde zwaan	15	0.5	50	750	8	0.120	0.4
Das	6	1	120	720	19	0.115	0.4
Haas	30	0.2	24	720	4	0.115	0.4
Europese lynx	6	0.6	100	600	16	0.096	0.3
Otter	4	0.7	120	480	19	0.077	0.2
Poolhaas	20	0.2	24	480	4	0.077	0.2
Rode eekhoorn	80	0.025	5	400	1	0.064	0.2
Siezel	40	0.025	5	200	1	0.032	0.1
Alpenmarmot	40	0.025	5	200	1	0.032	0.1
Konijn	10	0.15	18	180	3	0.029	0.1

Diersoort	aantal dieren	voer / dier / dag (kg)	eiwit / dier / dag (g)	eiwit / soort / dag (g)	N / dier / dag (g / d)	N / soort / dag (kg / d)	Fractie soort v totaal %
Patrijs	15	0.06	10	150	2	0.024	0.1
Vleermuis	100	0.005	1	100	0	0.016	0.0
Kerkuil	10	0.05	10	100	2	0.016	0.0
			totaal kg / d	205	totaal kg / d	32.9	
			totaal kg / jr	75000	totaal kg / jr	12000	

BIJLAGE 2

Vergelijking uitstoot stikstof enkele dieren wildpark met landbouwdieren

Diercategorie	opname N (kg/jr)	emissiefactor Rav Nh3 (kg/jr)	NH3 emissie / N opname %	aantal dieren bij 12000 kg N opname	emissie NH3 (kg/jr)
Rundvee jongvee >1jr *2	82.5	3.9	4.7	145	567
Zoog- en weidekoeien *2	99.4	5.3	5.3	121	640
Melk- en kalfkoeien *2	181.2	9.5	5.2	66	629
Paard >450 kg *1	65.3	5	7.7	184	919
Pony 250-450 kg *1	41.5	3.1	7.5	289	896
Schapen overige *3	9.2	0.7	7.6	1304	913

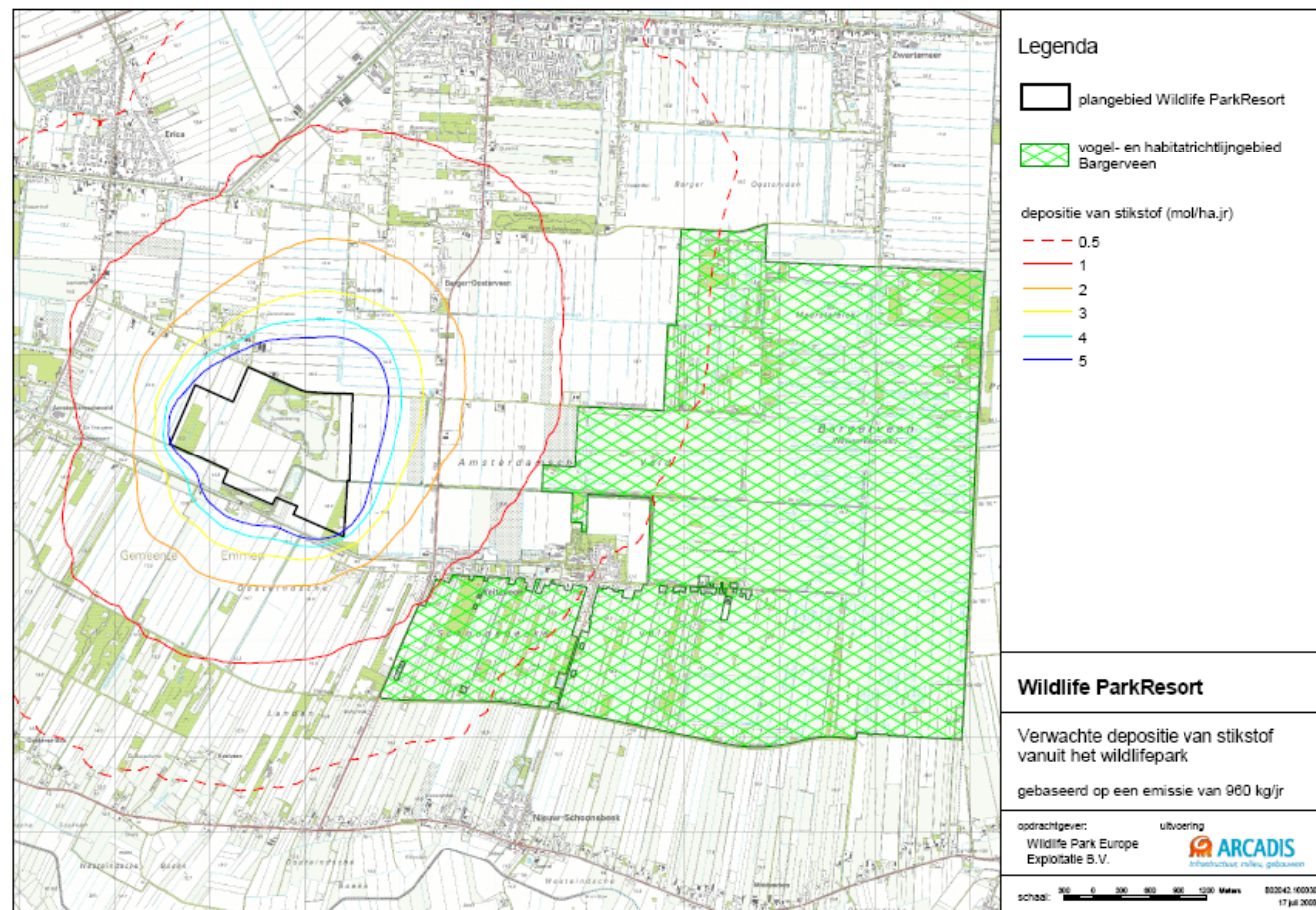
*1: Kemme, P. A. Smolders, G, Van der Klis, J.D. 2005. Schatting van de uitscheiding van stikstof en fosfor door paarden, pony's en ezels. Rapport ASG Nutrition and Food 05/I01614

*2: Tamminga, S, F. Aarts, A. Bannink, O. Oenema, G.J. Monteny, 2004. Actualisering geschatte N en P excreties door rundvee. Wageningen, Milieu en Landelijk gebied 25.

*3: Kemme, P.A., Heeres-van der Tol, J., Smolders, G., Valk, H., Van der Klis, J.D. 2005. Schatting van de uitscheiding van stikstof en fosfor door diverse categorieën graasdieren. Rapport ASG Nutrition and Food 05/I00653.

BIJLAGE 3

Resultaat berekening ammoniakdepositie

BIJLAGE 4

Instandhoudingsdoelstellingen bargerveen

Habitattypen**H4010 Noord-Atlantische vochtige heide met *Erica tetralix***

Doel: Behoud oppervlakte en kwaliteit vochtige heiden, *hogere zandgronden* (subtype A).

Toelichting: Het habitatype vochtige heiden, *hogere zandgronden* (subtype A) komt op diverse plaatsen in het gebied voor, in het bijzonder op dunne veenlagen en minerale grond.

Het habitatype draagt in belangrijke mate bij aan de gevarieerde landschapsstructuur en daarvan afhankelijke fauna. De heidevegetaties op het verdroogde hoogveen worden niet tot dit habitatype gerekend, maar maken onderdeel uit van habitatype H7120 herstellende hoogvenen.

H4030 Droge Europese heide

Doel: Behoud oppervlakte en kwaliteit.

Toelichting: Het habitatype droge heiden komt in het gebied hier en daar voor op zandgrond. De heidevegetaties op het verdroogde hoogveen worden niet tot dit habitatype gerekend, maar maken onderdeel uit van habitatype H7120 herstellende hoogvenen.

H6230 *Soortenrijke heischrale graslanden op arme bodems van berggebieden (en van submontane gebieden in het binnenland van Europa)

Doel: Behoud oppervlakte en kwaliteit.

Toelichting: Het habitatype heischrale graslanden komt in het Bargerveen voor op vanouds als grasland gebruikte veengronden en zijn relatief soortenrijk. Het voorkomen op veen van dit habitatype en de soortensamenstelling is van bijzondere kwaliteit en daarom levert het gebied een zeer grote bijdrage aan het landelijke doel. De grootste oppervlakte ligt in aaneengesloten complexen, daarbuiten komen kleine stukjes voor. Sommige hiervan zullen geleidelijk door de ontwikkeling naar actief hoogveen worden verdrongen. Voor behoud van de huidige oppervlakte is daarom herstel op andere plekken nodig.

H7110 *Actief hoogveen

Doel: Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit actieve hoogvenen, *hoogveenlandschap* (subtype A).

Toelichting: Het Bargerveen levert één van de grootste bijdragen voor het habitatype actieve hoogvenen, *hoogveenlandschap* (subtype A). Hoewel de actieve hoogveenkern (met bijzondere soorten zoals lange zonnedauw en vijfrijig veenmos) nu nog klein is, zijn de perspectieven voor uitbreiding (door kwaliteitsverbetering van habitatype H7120 herstellende hoogvenen) gunstig.

H7120 Aangetast hoogveen waar natuurlijke regeneratie nog mogelijk is

Doel: Behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit. Enige achteruitgang in oppervlakte ten gunste van habitatype H7110 actieve hoogvenen, *hoogveenlandschap* (subtype A), is toegestaan.

Toelichting: In het Bargerveen zijn sinds 1970 grootschalige vernattingsmaatregelen uitgevoerd. Er zijn goede mogelijkheden om een zodanige kwaliteitsverbetering van het habitatype herstellende hoogvenen te bereiken, dat een groot deel kan overgaan in habitatype H7110 actieve hoogvenen, *hoogveenlandschap* (subtype A). De heidevegetaties en bossen op hoogveen worden niet tot de habitattypen H4010 vochtige heiden, *hogere zandgronden* (subtype A) en H91D0 hoogveenbossen gerekend, maar maken deel uit van het habitatype herstellende hoogvenen.

Broedvogels**A008 Geoorde fuut**

Doel: Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 90 paren.

Toelichting: Van oudsher is de geoorde fuut een incidentele broedvogel. Door vernattingsmaatregelen in combinatie met een landelijke toename steeg het aantal broedparen explosief vanaf eind 90-er jaren. Maximaal werden 127 paren geteld in 2001. Gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding is behoud voldoende. Het gebied levert voldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie.

A082 Blauwe kiekendief

Doel: Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 1 paar.

Toelichting: Voor de vestiging op de Waddeneilanden was de blauwe kiekendief vooral een broedvogel van veengebieden. In recente jaren is zij uit dit habitat nagenoeg verdwenen. Het Bargerveen is één van de weinige resterende broedgebieden van dit type. Vrijwel jaarlijks komt één paartje tot broeden en in 1997 2. Ondanks de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding is uitbreiding van de populatie niet ten doel gesteld gezien de zeer geïsoleerde ligging en de neutrale trend.

A119 Porseleinhoen

Doel: Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 15 paren.

Toelichting: Sedert de eerste vernattingsmaatregelen halverwege de 80-er jaren is de porseleinhoen een broedvogel in sterk fluctuerende aantallen. Veruit het hoogste aantal werd vastgesteld in 1985: 71 paren. Sindsdien ontbrak de soort slechts in één jaar en fluctueerden de aantallen tussen 1 en 21 paren. Randen van hoogvenen zijn in potentie stabiele broedplaatsen door een permanent gunstige waterstand in de zomermaanden. Het genoemde aantal paren heeft betrekking op gunstige jaren. Het gebied kan onvoldoende draagkracht leveren voor een sleutelpopulatie, maar draagt wel bij aan de draagkracht in de regio Drenthe ten behoeve van een regionale sleutelpopulatie.

A153 Watersnip

Doel: Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 20 paren.

Toelichting: Sedert de eerste vernattingsmaatregelen halverwege de 80-er jaren is het aantal broedparen van de watersnip sterk toegenomen tot maximaal meer dan 50 in het begin van de 90-er jaren. Het nog verder vernatten van het gebied is mogelijk de oorzaak voor het duidelijk lagere huidige niveau van 15-20 paren.

A222 Velduil

Doel: Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 1 paar.

Toelichting: Velduilen zijn als broedvogel vrijwel verdwenen van het vaste land van Nederland. Op de Waddeneilanden resteert een sterk in aantal teruglopende populatie. Het Bargerveen is één van de weinige resterende broedgebieden buiten de eilanden, maximaal werden 3 paren vastgesteld (2000). Vooral het afgelopen decennium ontbrak de velduil echter in sommige jaren. Ondanks de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding is uitbreiding van de populatie niet ten doel gesteld gezien de zeer geïsoleerde ligging.

A224 Nachtzwaluw

Doel: Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 30 paren.

Toelichting: Hoewel de nachtzwaluw meer een broedvogel is van drogere heidevelden blijkt de afwisseling van nat en droog zoals deze in het Bargerveen optreedt een flinke populatie te kunnen herbergen. De vernattingsmaatregelen hebben de stand niet nadelig beïnvloed en het laatste decennium wordt het niveau van een sleutelpopulatie jaarlijks overschreden (maximaal 28 paren in 2002). Gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding voor de populatie is behoud voldoende. Het gebied kan onvoldoende draagkracht leveren voor een sleutelpopulatie, maar draagt wel bij aan de draagkracht in de regio Drenthe ten behoeve van een regionale sleutelpopulatie.

A272 Blauwborst

Doel: Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 150 paren.

Toelichting: Van oudsher is de blauwborst broedvogel in Zuidoost-Drenthe met een dieptepunt in het aantal paren begin 70-er jaren. In het Bargerveen nam het aantal paren sinds halverwege de 70-er tot halverwege de 90-er jaren gestaag toe van circa 10 naar 152 paren in 1994. Daarna lijkt een stabilisatie op te treden met een uitschieter in 2003 met 183 paren; ruim boven het gewenste niveau voor een sleutelpopulatie. Gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding is behoud voldoende. Het gebied levert voldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie.

A275 Paapje

Doel: Uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 30 paren.

Toelichting: De landelijke staat van instandhouding is voor het paapje zeer ongunstig. Belangrijkste bolwerken zijn momenteel de vochtige heide- en hoogveengebieden van Drenthe. Zij dienen als essentieel refugium voor de Nederlandse populatie. Het Bargerveen levert, na het Fochteloërveen, de grootste bijdrage voor de soort binnen Nederland. Het aantal paren is sinds het hoogtepunt in 1996 (35 paren), weer licht afgenomen. Gezien de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding is als doel uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied geformuleerd. Het gebied kan onvoldoende draagkracht leveren voor een sleutelpopulatie, maar draagt wel bij aan de draagkracht in de regio Drenthe ten behoeve van een regionale sleutelpopulatie.

A276 Roodborsttapuit

Doel: Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 90 paren.

Toelichting: De roodborsttapuit is van oudsher broedvogel in kleine aantallen. Met de teloorgang van de broedpopulatie van het agrarisch cultuurlandschap trad een sterke toename op in natuurgebieden. Met name heide- en hoogveengebieden. In het Bargerveen nam het aantal paren geleidelijk toe van enkele paren in de 70-er jaren tot meer dan 100 paren in deze eeuw (maximaal 103 in 2002 en 112 in 2003). Daarmee wordt het gewenste niveau voor een sleutelpopulatie gehaald. Gezien de landelijke gunstige staat van instandhouding is behoud voldoende. Het gebied levert voldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie.

A338 Grauwe klauwier

Doel: Uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 100 paren.

Toelichting: Sedert begin 90-er jaren broedt meer dan de helft van de Nederlandse grauwe klauwieren in het Bargerveen. Hoewel van oudsher broedvogel in het gebied, kwam het aantal paren tot halverwege de 80-er jaren zelden boven de 10 paren. Daarna trad een sterke toename op tot een maximum van 146 paren in 1997. Als oorzaak worden de ontwikkelingen binnen het gebied genoemd (vernatting, ontwikkeling struweel) en de toestroom van vogels uit omliggend (Duitse) veengebieden als gevolg van ontginning.

Na het hoogtepunt nam de populatie langzaam af (2002 84 paren), met een dip in 2003 met 43 paren. Het leefgebied in het Bargerveen vraagt een gevarieerd en open hoogveenlandschap met lokaal enige opslag, met een structuurrijke, natte en open tot halfopen randzone. Gezien de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding is als doel uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied geformuleerd. Het gebied levert voldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie.

Niet-broedvogels

A037 Kleine zwaan

Doel: Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 130 vogels (seizoensmaximum).

Toelichting: Het gebied heeft voor de kleine zwaan o.a. een functie als slaapplek. Handhaving van de huidige situatie is voldoende, want de vermoedelijke oorzaken van de landelijk matig ongunstige staat van instandhouding liggen niet in dit gebied.

A039 Taigarietgans

Doel: Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 150 vogels (seizoensmaximum).

Toelichting: Aantallen taigarietganzen zijn van nationale betekenis. Het gebied heeft o.a. een functie als slaapplaats. Het gebied levert als slaapplaats, na de Kampina en Oisterwijkse Vennen, de grootste bijdrage voor de soort binnen het Natura 2000 netwerk.

Trendgegevens zijn niet beschikbaar. Handhaving van de huidige situatie is voldoende, want de landelijke staat van instandhouding is gunstig en de internationale populatieomvang is stabiel.

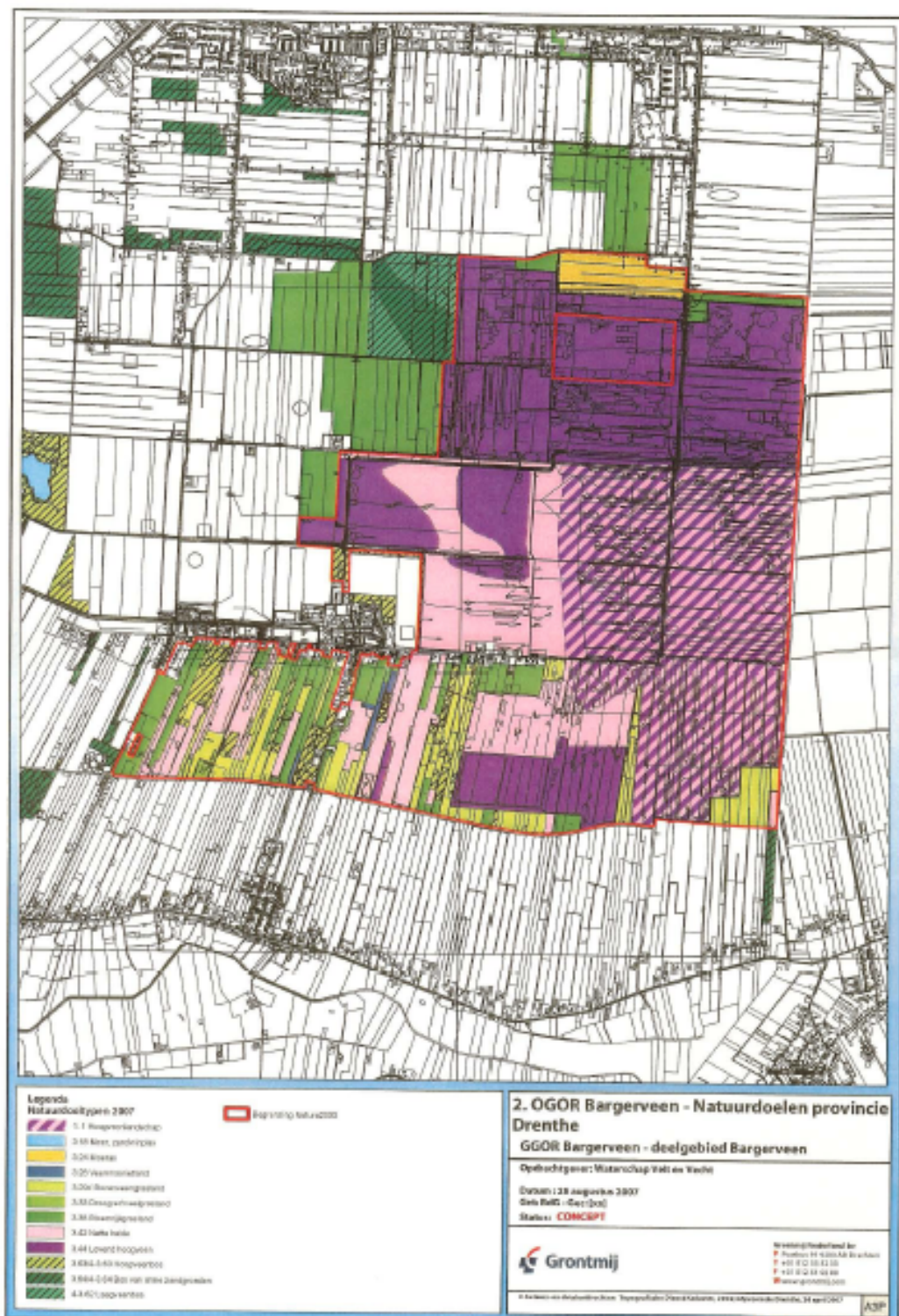
A039 Toendrarietgans

Doel: Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 17.600 vogels (seizoensmaximum).

Toelichting: Aantallen toendrarietganzen zijn van nationale en internationale betekenis. Het gebied heeft o.a. een functie als slaapplaats. Het gebied levert als slaapplaats één van de grootste bijdragen voor de soort binnen het Natura 2000 netwerk. Handhaving van de huidige situatie is voldoende, want de landelijke staat van instandhouding is gunstig en de internationale populatieomvang is stabiel.

BIJLAGE 5

Provinciale natuurdoeltypenkaart Bargerveen

BIJLAGE 6

Vergunde versus huidige situatie

Het varkensbedrijf Noordersloot heeft momenteel ongeveer 1072 varkens, het aantal waarvoor het bedrijf een milieuvergunning heeft. In het theoretische geval dat de vergunning nog niet geheel opgevuld zou zijn, zou gerekend moeten worden met de huidige hoeveelheid varkens en niet de vergunde hoeveelheid. Dit heeft te maken met de relatief recente invoering van de Natuurbeschermingswet, de wet waarin de bescherming van Natura 2000-gebieden wordt geregeld.

De milieuvergunning dateert namelijk van voor 1 oktober 2005, het moment dat de Natuurbeschermingswet 1998 van kracht werd.

Deze datum is relevant omdat vanaf die datum voor een dergelijke vergunning meestal een habitattoets verricht moet worden. Dit is een toets naar de effecten van de ingreep op de Natura 2000-gebieden in de omgeving.

De verklaring hiervoor is de volgende: het Bargerveen is formeel nog niet aangewezen als Habitatrictlijngebied maar alleen aangemeld als zodanig in Brussel. Dit betekent dat er formeel nog geen Natuurbeschermingsvergunning aangevraagd (en verleend) kan worden voor ingrepen die van invloed kunnen zijn op de instandhoudingsdoelen van het Bargerveen. In een dergelijk geval zal de habitattoets in het kader van een andere vergunning (bijvoorbeeld bouw- of milieuvergunning) uitgevoerd moeten worden. Dit heet de “rechtstreekse werking” van de Habitatrictlijn.

Formeel echter, zijn alleen overheden gebonden aan deze rechtstreekse werking en geldt dit niet voor burgers.

De handleiding Natura 2000 / Natuurbeschermingswet 1998 voor gemeenten stelt echter het volgende:

“Nu doet zich de volgende situatie voor: Derden (burgers of organisaties) doen in een bezwaarprocedure een beroep op de verplichtingen uit de Habitatrictlijn tegen een bouwvergunning waarin geen habitattoets is uitgevoerd. De overheid moet hier gehoor aan geven, omdat zij hier aan wel is gehouden! Om deze reden wordt sterk aangeraden om in overleg met de aanvrager altijd de habitattoets te doen, indien dat nodig zou zijn wanneer de Natuurbeschermingswet 1998 wel van kracht was.”

Uit het bovenstaande volgt dat wanneer het varkensbedrijf naar de vergunde hoeveelheid varkens had willen uitbreiden, hiervoor hoogstwaarschijnlijk een habitattoets uitgevoerd had moeten worden, bijvoorbeeld in het kader van een bouwvergunning. Het is onduidelijk of deze vergunning verleend zou zijn en of het bedrijf dus had kunnen uitbreiden.

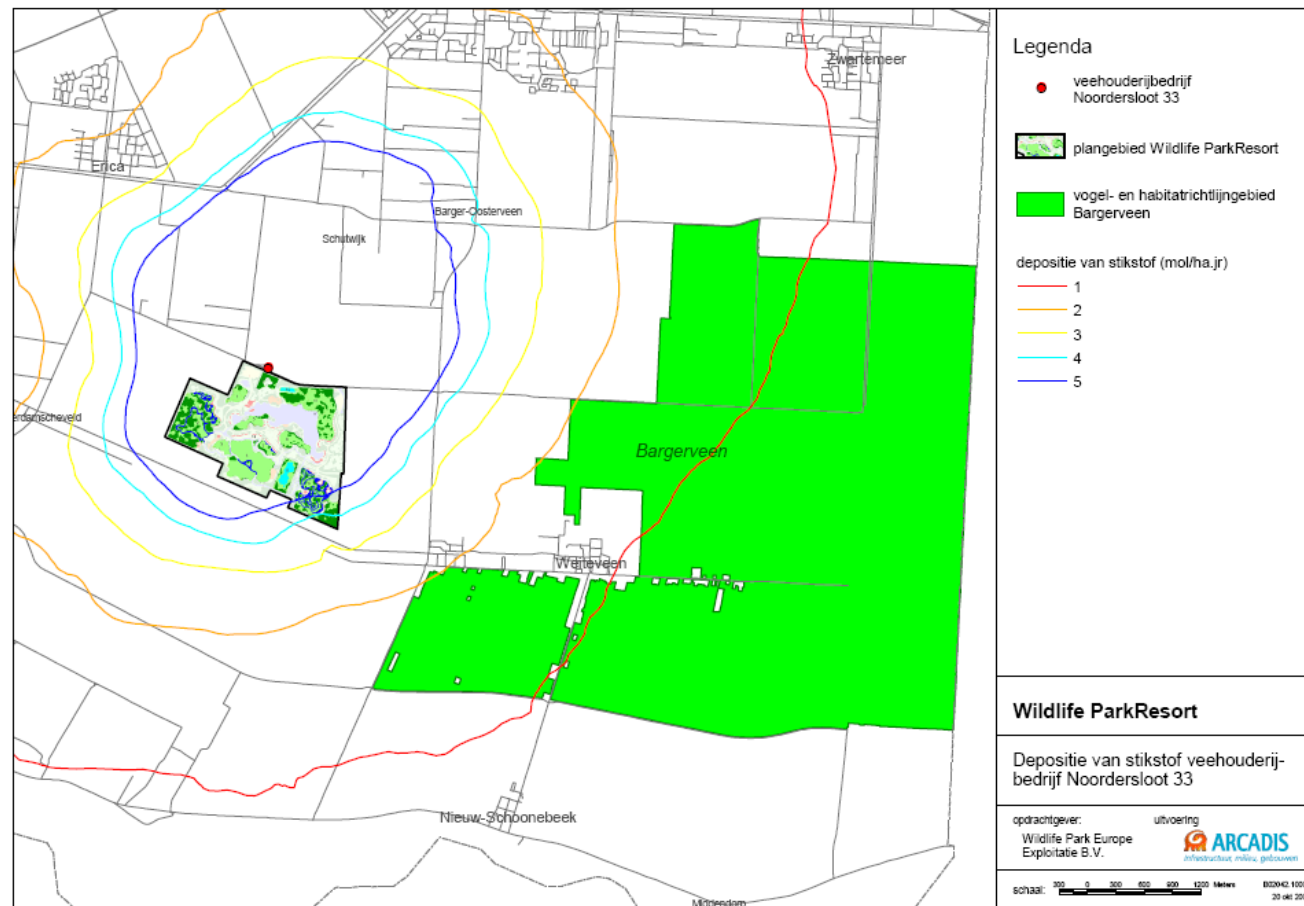
Als het Bargerveen definitief aangewezen is, wat naar verwachting eind 2009 het geval is, is voor de uitbreiding in elk geval een Natuurbeschermingsvergunning nodig.

Aangezien het zeer onzeker is of de vergunde situatie ooit een feit zou zijn geworden, zal als basis voor de saldering de ammoniakdepositie ten gevolge van de huidige en niet de vergunde situatie gekozen moeten worden.

In dit geval is de huidige situatie gelijk aan de vergunde situatie en is dit verschil dus niet relevant.

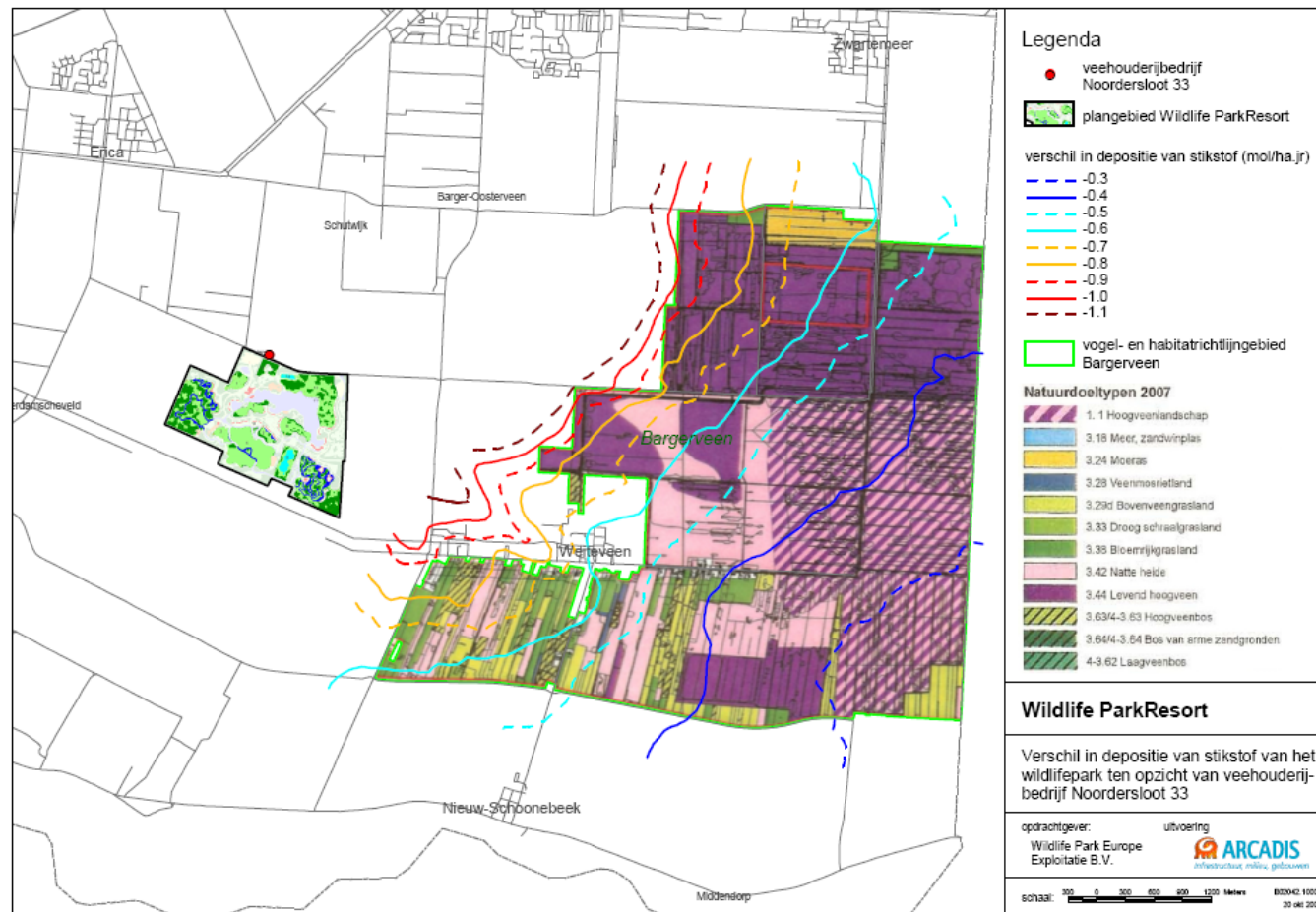
BIJLAGE 7

Stikstofdepositie Noordersloot 33 ten gevolge van varkenshouderij

BIJLAGE 8

Netto effect N-depositie t.g.v. wildpark minus varkensbedrijf

COLOFON

STIKSTOFDEPOSITIE OP HET BARGERVEEN ALS GEVOLG VAN WILDLIFE RESORT AMSTERDAMSCH VELD

OPDRACHTGEVER:

GRIENDTSVEEN BV

STATUS:

Vrijgegeven

AUTEUR:

Gwenn van der Schee
Koen Albers

GECONTROLEERD DOOR:

Corné Bezuijen

VRIJGEGEVEN DOOR:

Corné Bezuijen

27 oktober 2008

073911006:0.15

ARCADIS NEDERLAND BV
Zendmastweg 19
Postbus 63
9400 AB Assen
Tel 0592 392 111
Fax 0592 353 112
www.arcadis.nl
Handelsregister
9036504

©ARCADIS. Alle rechten voorbehouden. Behoudens
uitzonderingen door de wet gesteld, mag zonder
schriftelijke toestemming van de rechthebbenden niets uit
dit document worden verveelvoudigd en/of openbaar
worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, digitale
reproductie of anderszins.